

ekoilija
sekoilija
rukoilija

stadilainen
hesalainen
jumalainen

maallinen
tavallinen
taivaallinen

junantuoma
karvakuoma
luojanluoma

Raportti seurakuntavaaleista 2022

Keskusvaalitoimikunta:

Johan Westerlund, Riikka Reina, Outi Pippuri, Antti Hakkarainen,
Lauri Kopponen, Kirsi Wickström, Kristiina Vähäkangas

Vuoden 2022 seurakuntavaalien viestintäkampanjan tunnuksena oli *Uskottu, toivottu, rakastettu*. Tunnus oli värikkydessään, mutta myös sisällöltään, hyvin toimiva. Seurakunnat pystyivät itse vaikuttamaan tunnuksen kolmeen sanaan, mikä toi mukanaan ideointia ja variaatioita tunnuksen teksteihin. Helsingissä seurakunnat lähtivät innolla kehittämään sanakolmikkoa ja muutenkin tunnus otettiin hyvin vastaan.

Seurakuntavaalit ovat seurakunnille iso ponnistus, mutta ne hoitivat leiviskänsä pääsääntöisesti oikein hyvin. Seurakuntien osalta ongelmaksi näyttäytyi, että seurakunnista oli eläköitymisen johdosta poistunut merkittävä määrä hallinnollista osaamista ja hiljaista tietoa. Monessa seurakunnassa vaalit myös vedettiin uuden kirkkoherran toimesta. Selkeästi näkyi, että vaalien peruskäsitteistö oli hakusessa, mikä johti turhiinkin epäselvyyksiin.

Yhteisten palvelujen osalta vaalit järjestettiin hyvin hankalassa tilanteessa. Aiemmin syksyllä päättyneet yt-neuvottelut hidastivat vaaliprojektin etenemistä ja aiheuttivat haasteita esim. henkilöstöressurssien riittävyteen. Työntekijävaihdokset aiheuttivat lisätyötä jo valmiiksi paineisessa tilanteessa. Tämä loi oman varjonsa vaalikokonaisuuteen, mutta perusasiat saatiin kuitenkin järjestettyä asiallisesti. Yt-neuvottelujen mukanaan tuoma rekrytointikielto vaikutti siihen, että vaalitoimitsijoita ei voitu tällä kertaa palkata edellisvaalien tapaan, vaan toimitsijoina eri ennakoäänestyspisteissä toimivat Yhteisten palvelujen työntekijät. Tämä oli monelle uusi kokemus ja saadun palautteen perusteella enimmäkseen mukavaa vaihtelua tavanomaisiin työtehtäviin. Myös seurakunnista annettiin positiivista palautetta asiasta ja vaaleista tuli enemmän yhteinen asia.

1. Keskusvaalitoimikunta

Keskusvaalitoimikuntaan kuuluivat **Hannu Ronimus** (puheenjohtaja 1.6.2022 saakka), **Johan Westerlund** (puheenjohtaja 2.6.2022 alkaen), **Riikka Reina** (varapuheenjohtaja), **Outi Pippuri**, **Antti Hakkarainen**, **Ira Hietanen-Tanskanen** (kevääseen 2022 saakka), **Lauri Kopponen**, **Kirsi Wickström**, **Henna Saarinen**, sihteeri (10.10.2022 saakka), **Kristiina Vähäkangas**, sihteeri (11.10.2022 alkaen).

Kirkon vaalijärjestyksen 2 luvun 4 §:n mukaan yhteisen kirkkoneuvoston asettaman keskusvaalitoimikunnan tehtävänä on seurakuntavaalien toimeenpanemiseksi seurakuntayhtymän seurakuntien puolesta:

- 1) hyväksyä seurakuntavaalien toimenpidesuunnitelma ja aikataulu;
- 2) laatia äänioikeutettujen luettelot;
- 3) huolehtia vaaleja koskevien kuulutusten ja ilmoitusten laatimisesta ja tietoon saattamisesta;
- 4) muutoin avustaa seurakuntien vaalilautakuntia vaalien yhtenäisessä toteuttamisessa.

Helsingin seurakuntayhtymässä keskusvaalitoimikunnan tehtäviin kuuluivat yksilöidyn aikataulun valmistelemisen vaalien eri toimijoille sekä vaalien valmisteluun ja toimittamiseen osallistuville eri tahoille (vaalilautakunnat, kirkkoherrat, seurakuntaneuvostot, keskusvaalitoimikunta), kuulutusmallien ja yhteiskuulutusten valmistelu, erilaisten liitteiden valmistelu vaalilautakuntien käyttöön, ohjeiden ja kirjeiden laadinta eri tahoille sekä huolehtiminen yhteiskuulutusten ja ilmoitusten julkaisemisesta lehdissä. Edelleen keskusvaalitoimikunta järjesti informaatio- ja neuvottelutilaisuuden vaalilautakuntien puheenjohtajille, varapuheenjohtajille ja sihteeille sekä antoi konsultointiapua vaalilautakuntien kokouksissa ilmenneisiin ongelmiin, niiden käsitellessä mm. valitsijayhdistysten jättämiä ehdokaslistahakemuksia.

Keskusvaalitoimikunnan työskentely oli hyvää ja aktiivista. Keskusvaalitoimikunnalle tuli paljon kysymyksiä, joihin vastaamiseen olisi tarvittu lakimiehen osaamista. Yhtymässä olisi tärkeä olla yksi lakimies, joka perehtyy seurakuntavaalien hallintoon ja pystyy antamaan myös tulkintaohjeita. Nyt keskusvaalitoimikunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja joutuivat tähän rooliin ilman juridista koulutusta.

Keskusvaalitoimikunnan rooli voisi tulevaisuudessa olla pienempi ja seurakuntien omavastuu vastaavasti suurempi. Mutta tämä ei poista sitä faktaa, että juristin palveluja tarvitaan vaaleissa merkittävän paljon.

Keskusvaalitoimikunta-rakenteen kriittinen tarkastelu on tarpeen tehdä tulevissa vaaleissa. Ovatko keskusvaalitoimikunnan tehtävät tarkoituksenmukaisia? Mitä kannattaa tehdä yhteisesti, mitä taas ei? Toimikunnan tehtävänkuvaa kannattaa vielä selkeyttää.

Toimivaksi ratkaisuksi osoittautui, että keskusvaalitoimikunnan puheenjohtaja oli kaksikielinen ja hän tarkasteli asioita myös ruotsinkielisten seurakuntien näkökulmasta. Yhteistyö ruotsinkielisten seurakuntien viestijän kanssa sujui hyvin.

2. Vaalien kampanjaryhmä

Keskusvaalitoimikunnan lisäksi perustettiin myös erillinen kampanjaryhmä, joka keskittyi erityisesti suunnittelemaan ja tuottamaan koko Helsingin tasolla vaalien mainoskampanjaa ja mainosmateriaaleja, sekä tuottamaan seurakuntien vaalityötä tukevaa viestintämateriaalia. Tämän lisäksi kampanjaryhmä avusti mm. isojen kauppakeskusten ennakoäänestyspaikkojen järjestämisessä (Kauppakeskus Kaari, Malmintori, Kampin kappeli, Tripla ja Redi). Kampanjaryhmä seurasi viestintäbudjettia ja teki toimia viestinnän tehostamiseksi.

Kampanjaryhmän puheenjohtajana toimi Herttoniemen kirkkoherra **Minnamari Helaseppä**. Varapuheenjohtajana toimi Munkkiniemen seurakunnan kirkkoherra **Päivi Vähäkangas** ja sihteerinä seurakuntavaalien projektipäällikkö **Henna Saarinen** (10.10.2022 saakka). Muut jäsenet: yhteisen seurakuntatyön koordinaattori **Christina Elving-Andersén** (21.7.2022 saakka), yhtymän johtajan erityisavustaja **Simo Lemmetyinen**, Kallion seurakunnan viestintäpäällikkö **Rebekka Naatus**, viestintäsuunnittelija **Outi Pippuri**, yhteisen seurakuntatyön koordinaattori **Kristiina Vähäkangas** (sihteerinä 11.10.2022 alkaen), alueviestijä/informatör **Nina Österholm** ja luottamushenkilöt **Anna Saurama ja Leena Kontula**.

3. Seurakuntavaalit projektina

Seurakuntavaalien toteuttaminen yhtä aikaa 20 seurakunnassa oli iso ja vaativa prosessi, johon liittyy paljon sekä aikataulupaineita että hallinnollisten menettelyjen oikeellisuuteen liittyviä paineita. Vaalien järjestämiseen ja käytännön läpiviemiseen varattu henkilöresurssi oli vuoden 2022 vaaleissa arvioitu liian pieneksi. Vaalien käytännön järjestelyt kannattaa tulevaisuudessa hajauttaa useamman ihmisen tehtäväksi. Tarvitaan kokonainen vaalitiimi jakamaan järjestelyvastuita. Rakenteiden pitää kestää se, että tulee henkilöstövaihdoksia tai pitempiä poissaoloja työstä.

Projektipäällikön tehtävää hoiti **Henna Saarinen** lokakuuhun 2022 asti. Sen jälkeen työtä jatkettiin seuraavasti:

- **Kristiina Vähäkangas**, projektipäällikkö 50 %: kokonaisuuden päävastuu, koordinointi, keskusvaalitoimikunnan sihteeritys

- **Nora Yliruka**, projektityöntekijä 50 %: ennakkoäänestyksen vaalitoimitsijoiden organisointi, äänestysliput, äänestyspaikkojen materiaalit yms., oikoluku, seurakuntien tsemppaus
- **Milla Mäkitalo**, projektityöntekijä 30 %: Valas-järjestelmän pääkäyttäjäyys, hallinnon aikataulujen seuranta, seurakuntien hoksauttaminen hallinnollisista asioista

Seurakuntavaaleista keskusteltiin ja viestittiin Seurakuntavaalit / Helsinki -teams-kanavilla sekä sähköpostitse osoitteessa vaalit.helsinki@evl.fi.

4. Helsingin vaaliviestintä

Helsingin vaalikampanja toteutettiin seurakuntavaalien valtakunnallisen viestintäkampanjan pohjalle, mutta materiaaleja personoitiin paremmin Helsinkiin sopiviksi. Kolmen sanan ympärille rakentunutta kampanjaideaa jatkettiin Stadin Kolme sanaa -kampanjaksi. Helsingin omia kolmen sanan kokonaisuuksia ideoitiin yhdessä seurakuntien kanssa. Helsinki tuotti ruotsinkieliset versiot ja englanninkieliset versiot myös valtakunnalliseen käyttöön. Helsingissä kolmen sanan kokonaisuuksia oli yhteensä kuusi: neljä suomenkielistä, yksi ruotsinkielinen ja yksi englanninkielinen.

1.

stadilainen

hesalainen

jumalainen

Asetu ehdolle sellaisena kuin olet / äänestä sellaisena kuin olet.

2.

ekoilija

sekoilija

rukoilija

Asetu ehdolle sellaisena kuin olet / äänestä sellaisena kuin olet.

3.

maallinen

tavallinen

taivaallinen

Asetu ehdolle sellaisena kuin olet / äänestä sellaisena kuin olet.

4.

junantuoma

karvakuoma

luojanluoma

Asetu ehdolle sellaisena kuin olet / äänestä sellaisena kuin olet.

5.

låg

arm

hjärtevarm

6.

sinful

faithful

lovedful

Keväällä käynnistyi ehdokasrekrytointi, jota vauhdittamaan kampanjaryhmä tuotti kampanjamateriaalia. Materiaalit olivat seurakuntien vapaassa käytössä.

1. **Vaalirekrytointivideo** oli some- ja verkkosivukäyttöön suunniteltu informatiivinen, mutta tyyliään rento video, jonka kohderyhmänä oli etenkin nuoret aikuiset. Videossa käytiin läpi 3 pääasiaa: miksi kannattaa asettua ehdolle, miten ehdolle asettuminen tapahtuu ja kuinka helppoa läpi pääseminen on.
2. Kaksi Mp4-tiedostoina tuotettua, some- ja verkkosivukäyttöön suunniteltua **kuvakarusellikokonaisuutta**, joissa kummassakin esiintyy eri seurakuntien luottamushenkilöitä. Kukin luottamushenkilö kertoo sitaattikuvassaan, mikä on hänen mielestään tärkein asia, josta seurakuntaneuvostoissa lähivuosina tullaan päättämään.
3. **Toivoisin sinun asettuvan ehdolle -kortit** paperiversiona ja Instagramin stoo-reihin sopivana versiona.
4. **Stadin Kolme sanaa** -sloganit taitettuina somekokoon, infonäytöille ja julistekäyttöön.

Kirkko ja kaupunki -lehden kanssa tehtiin tiivistä yhteistyötä vaalien tiimoilta alkuvuodesta 2022 asti. Säännöllisissä kokouksissa suunniteltiin keinoja lisätä vaalinäkyvyyttä. Kirkko ja kaupunki –median toimitus tuotti lehteen lukuisia seurakuntavaalialehteisiä artikkeleita. Nettisivuillamme oli linkki, joka johti suoraan noihin vaaliartikkeleihin. Lehden artikkeleja jaettiin myös somessa. 3.11. ilmestyneen Kirkko ja kaupunki -lehden välissä julkaistiin yhteisen viestinnän toteuttama 20-sivuinen **vaaliliite**, jossa esiteltiin kunkin seurakunnan listat ja niiden ehdokkaat kuvineen.

Yhtymän viestintä tuotti useita omia vaalialehteisiä juttuja **nettisivujemme** vaalit-osioon. Myös seurakunnat tuottivat materiaalia seurakuntien omille nettisivuille. Tietoa vaaleista jaettiin säännöllisesti myös somekanavissamme.

Osa vaalien kampanjasta toteutettiin yhteistyössä Vantaan ja Espoon yhtymien kanssa. Helsingin viestintä veti tätä yhteistyötä. Suunnittelimme yhdessä esimerkiksi kampanjaa tukevia **somemateriaaleja**: hauskoja pieniä faktavideoita ja Instagram stoo-reihin sopivaa materiaalia. Yhdessä suunniteltiin myös esimerkiksi vaalien näkyvyys kesän Pride-festivaalilla. Lisäksi vaaliliitteen taittopohjan suunnittelu ostettiin yhdessä graafikko Pirkko Linkolalta ja mainostilojen suunnittelu mainostoitto Dagma-rista – tarkoituksena oli saavuttaa mahdollisimman paljon synergiaetuja sekä taloudellisesti että tavoittavuuden näkökulmasta. Dagmarilta ostimme myös mediatilojen hankinnan. Maksetun mainonnan tehokuutta lisättiin ajoittamalla mainosnäkyvyys kahden viikon jaksolle ennakoäänestyksestä vaalipäivään. Mainonta painotettiin kaupunkinäkyvyyteen: printti- ja digitaalut ympäri kaupunkia, metroasemilla, juna-asemilla, kauppakeskuksissa ja metroissa sekä raitiovaunuissa. Lisäksi digimainontaa bannerina ja somessa. Lisäksi tuotimme kampanjaan liittyvää jakotavaraa eli kampanjailmeen ja -viestin mukaisia karkkiaskeja ja tarroja, joita jaettiin erilaisissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa (esimerkiksi Pride ja Kirjamesut). Niitä toimitettiin myös seurakunnille seurakuntien jaettavaksi omassa toiminnassaan. Nämä tuotteet todettiin hyvin toimiviksi ja suosituiksi.

Kaikkien kampanja- ja mainosmateriaalien **suunnittelu ja taitto** toteutettiin sisäisesti yhtymän viestinnässä.

Kampanjaryhmässä todettiin vaalien jälkeen, että näkyvyyttä olisi voitu ostaa vielä enemmänkin esimerkiksi laajemmin eri kauppakeskuksista. Ensi kerralla kannattaisi harkita myös esimerkiksi ratikoiden kylkien teippauksia jne. Printtimainontaa ostimme vain vähän, sillä kampanjan pääkohderyhmäksi määriteltiin nuoremmat aikuiset ja varhaiskeski-ikäiset, joiden tavoitavuus printissä ei ole hyvä. Kirkko ja kaupunki -lehdessä mainoksia oli säännöllisesti keväästä vaaleihin asti.

Vaalikirje lähetettiin jokaiselle äänioikeutetulle kotiin. Vaalikirje toteutettiin Kirkkohallituksen järjestelmillä. Prosessi yski pahasti, se oli raskas ja kallis. Lisäksi tarkat tiedot kustannuksista tulivat todella myöhään. Jokaisen seurakunnan oli syötettävä omat tietonsa vaalikirjeen järjestelmään, mikä aiheutti erilaisia vaikeuksia. Kirjeessä oli myös yhteinen tekstiosa, jota varten muotoilimme Helsinkiin oman tekstin kampanjaryhmässä. Mikäli vaalikirje halutaan toteuttaa myös seuraavissa vaaleissa, kannattaa harkita sen toteuttamista itsenäisesti.

Vaali-illan viestintää kannattaa miettiä siitä näkökulmasta, mikä on mahdollista ja mikä ei. Aina voi realisoitua se vaara, että jokin seurakunta ei saa omia ääniään lasketuksi (tämä toteutui Tuomiokirkkoseurakunnan kohdalla) ja näin ollen Helsingin kokonaisuutta ei saada heti vaali-iltana laskettua. Tällä on paljon vaikutusta kokonaisviestintään vaalien tuloksesta. Yhtymäseurakuntien kohdalla vaalien laskentajärjestelmästä ei saa koottua tietoa, vaan laskelmat täytyy tehdä manuaalisesti.

5. **Församlingsvalet i Helsingfors svenska församlingar**

Svenskt valtilfälle i samarbete med Församlingsförbundet redan i maj, samlade dåligt med publik, men med tanke på kandidatrekryteringen var det säkert ändå bra att vara ute i god tid: Helsingfors svenska församlingar gick till val medan Esbo, Vanda och Grankulla svenska alla höll sämjoval. 2/3 församlingar höll också egna valkvällar för att rekrytera kandidater.

Sämjovalet i regionen påverkade i sin tur vårt gamla annonssamarbete i HBL med regionen då vi inte kunde samarbeta kring valannonsering.

Församlingsförbundet arrangerade valutbildning på svenska där alla våra svenska församlingar deltog. KCSA producerade valbilagor i Kyrkpressen. Också våra kungörelser samt kandidatuppställningen publicerades i Kyrkpressen.

1/3 församling arrangerade en valdebatt som också strömmades.

Rekryteringskort, klistermärken, kaffemuggar m.m. ingick i den svenska kampanjen. Valvideon textades till svenska. Också en del av reklamkampanjen på stan under förhandsröstningen var på svenska.

6. Vaalikoulutukset

Seurakuntavaalien **vaalitoimitsijoiden** koulutuksia järjestettiin seuraavasti:

- Vaalitoimitsijakoulutus I to 27.10. klo 10-10.30
- Vaalitoimitsijakoulutus, svensk info II ma 31.10. klo 14.30-15
- Vaalitoimitsijakoulutus III ti 1.11. klo 13.30-14

Toimitsijat saivat osallistua mihin tahansa näistä koulutuksista. Koulutukset saivat positiivista palautetta. Osallistujia oli melko paljon ja he olivat aktiivisia. Tarvitaan paljon hyviä ohjeita sekä äänestyksestä, mutta myös ääntenlaskennasta.

Seurakuntien vaalilautakunnille järjestettiin oma koulutus keskiviikkona 2.11.2022 klo 18. Koulutukseen kutsuttiin vaalilautakuntien puheenjohtajat, sihteeri ja seurakunnan vaaliviestijät. Koulutuksessa käytiin läpi ennakoäänestysasiakirjojen käsittely vaalilautakuntien 18.11. kokouksessa sekä itse vaalipäivän 20.11. vaalitoimituksen ja ääntenlaskennan käytännöt sekä tuloksesta viestimisen sopimukset. Koulutus pidettiin hybridinä. Kouluttajana ja kokoonkutsujana toimi Keskusvaalitoimikunta.

7. Ehdokasrekrytointi

Helsingin seurakuntavaaleissa seurakuntaneuvostoihin ehdolle asettui 538 ehdokasta, mikä on 13 prosenttia vähemmän kuin viime vaaleissa vuonna 2018 (634), Yhteiseen kirkkovaltuustoon ehdolle asettui 365 ehdokasta, mikä on 11 prosenttia vähemmän kuin viime vaaleissa. Luvut eivät kuitenkaan ole suoraan vertailukelpoisia vuoden 2018 seurakuntavaaleihin, sillä tänä vuonna Helsingin seurakuntavaaleissa on yksi seurakunta vähemmän Vartiokylän ja Mikaelin seurakuntien yhdistyessä 1.1.2023 Helsingin Mikaelin seurakunnaksi.

Seurakuntavaalien ehdokasasettelu päättyi torstaina 15.9.2022. Seurakuntalaisten oli mahdollista asettua ehdolle valitsijayhdistysten kokoamien ehdokaslistojen kautta.

Helsinkiäisten seurakuntavaaliehdokkaiden keski-ikä on 51 vuotta, mutta nuoriakin ehdokkaita lähti mukavasti mukaan. Esimerkiksi Kallion seurakunnassa ehdokkaiden keski-ikä oli 42 vuotta ja joukosta löytyy myös 2000-luvulla syntyneitä. Ainoastaan Töölön ja Munkkiniemen seurakuntien ehdokaslistoilta ei löytynyt yhtään alle 30-vuotiasta.

Seurakuntien luottamushenkilötehtävät kiinnostivat vähän enemmän naisia kuin miehiä: suomenkielisten seurakuntien ehdokkaista 258 oli naisia ja miehiä 205.

Malmin seurakunta on Helsingin suurin seurakunta ja siellä oli myös tarjolla eniten ehdokkaita: 61. Tuomiokirkkoseurakunta tuli hyvänä kakkosena 51 ehdokkaallaan. Vähiten ehdokkaita oli Munkkiniemessä, Oulunkylässä ja Lauttasaressa, joissa kussakin oli alle 20 ehdokasta.

Valtaosassa seurakuntia yli puolet ehdokkaista oli uusia. Esimerkiksi Pakilan 24 ehdokkaasta peräti 19 oli uusia ja Roihuvuoren 30 ehdokkaista uusia oli 23. Sen sijaan Paavalin seurakunnan 24 ehdokkaista uusia oli reilusti alle puolet, vain 9.

Helsingissä oltiin iloisia siitä, että myös ruotsinkielisissä seurakunnissa päästiin äänestämään vaaleissa. Johannes församling, Matteus församling ja Petrus församling saivat yhteensä yli 60 ehdokasta.

Ehdokasrekrytointiin täytyy tulevilla vaaleilla kiinnittää erityistä huomiota ja aloittaa rekrytointikampanja hyvissä ajoin, jotta saadaan hyviä ehdokkaita mukaan.

8. Ennakkoäänestys 8.-12.11.2022

Ennakkoäänestys toimi kokonaisuudessaan sujuvasti. Tällä kertaa ei järjestetty isoja yhteisiä vaalitapahtumia, vaan seurakunnat järjestivät tapahtumia paikallisesti omissa tiloissaan.

Joissain kauppakeskuksissa ongelmia tuottivat vaikeasti löydettävät äänestyspisteet. Ennakkoäänestyspaikkojen tulisi olla näkyvällä paikalla ja helposti saavutettavissa, jotta niihin saadaan äänestäjiä paikalle. Näkyvyyteen kannattaa panostaa.

Narinkkatorin äänestyspiste siirrettiin pika-aikataululla Kampin kappeliin, joka oli yt-neuvottelujen seurauksena tyhjillään. Tästä saatiin aikaan kustannussäästöjä (noin 15 000 euroa), mutta samalla äänestyspaikan näkyvyydestä jouduttiin hieman tinkimään, sillä Kampin kappelissa on vähemmän kiinteitä mainospaikkoja kuin torille rakennettavassa äänestyspaviljongissa.

Helsingin ennakkoäänestysprosentti oli 5,75. Ennakoon äänesti 15 665 äänioikeutettua. Se oli 1749 ääntä vähemmän kuin neljä vuotta sitten, jolloin ennakkoääniä annettiin 17 414 kappaletta.

Yhteisten palvelujen työntekijöiden ottaminen mukaan ennakkoäänestyksen vaalitoimitsijoiksi osoittautui toimivaksi ideaksi. Toimitsijaksi otettiin kaikki vapaaehtoisesti ilmoittautuneet, mutta jälkepäin todettiin, että olisi ollut parempi yksinkertaisesti nimetä kaikki Yhteisten palvelujen työntekijät vaalitoimitsijoiksi, jotta mm. sijaistaminen olisi ollut helpompaa (varahenkilöitä tarvitaan yllättävän paljon). Mutta kokonaisuudessaan toimitsijan tehtävät saivat positiivisen vastaanoton. Tämä järjestely kannattaa toteuttaa jatkossakin.

Ennakkoäänestyspaikkojen sijoittelu kannattaisi miettiä uudestaan ja tarkemmin. Resurssit eivät jakaudu tällä mallilla tasan. Ennakkoäänestyspaikat tulisi optimoida sen mukaan, missä eniten liikkuu ihmisiä.

9. Varsinainen vaalipäivä 20.11.2022

Korkeimmat äänestysprosentit mitattiin Helsingissä

- Lauttasaassa 14,0 % (16,7 %)
- Haagan seurakunnassa 13,3 %
- Munkkiniemen seurakunnassa 12,8 % (17,5 %)

Mikaelin ja Vartiokylän seurakuntien äänioikeutetut äänestivät luottamushenkilöt uuteen Helsingin Mikaelin seurakuntaan. Sopuvaalit Yhteiseen kirkkovaltuustoon järjestettiin Petruksen seurakunnassa.

10. Vaalitulokset 2022

Alustava äänestysprosentti saatiin jokaiselta seurakunnalta yhteiseen viestintään klo 20.25 mennessä. Uutinen Helsingin alustavasta äänestysprosentista 10,03 % lähti medialle klo 20.28. Ensimmäisiä tuloksia läpipäässeistä saatiin jo ennen kello yhdeksää. Tieto valituista uutisoitiin keskiyöllä. Seurakunnat julkaisivat omia tuloksiaan heti niiden selvittyä. Vain muutamaa seurakuntaa hoputettiin tietojen tallentamisesta vaalien tietojärjestelmään.

Seurakunnista saadun alustavan palautteen perusteella äänestys ja ääntenlaskenta vaalipäivänä sujuivat seurakunnissa pääosin hy-

vin. Ääntenlaskennan hitauteen vaikutti erilaisten lukujen vaatiminen ääntenlaskentajärjestelmään ja pöytäkirjaan, jolloin ääntenlaskun lopullinen vahvistaminen venyi useassa paikassa. Pöytäkirjapohjien ja sähköisten vaalijärjestelmien pitäisi paremmin vastata kirkon vaalijärjestystä.

Vaalilautakunnat laskivat ensin yhteisen kirkkovaltuuston äänestysprosentin ja läpimenneet. Yhteinen viestintä tarvitsee kyseiset tiedot, koska media on kiinnostunut koko Helsingin tilanteesta.

Seurakuntavaaleissa äänioikeus on kaikilla 16 vuotta täyttäneillä kirkon jäsenillä. Vuonna 2022 Helsingissä oli 272 603 äänioikeutettua seurakuntalaista.

Helsingin äänestysprosentti oli 10,03 (11,3), mikä oli hieman vähemmän kuin valtakunnallinen äänestysprosentti 12,7 (14,4).

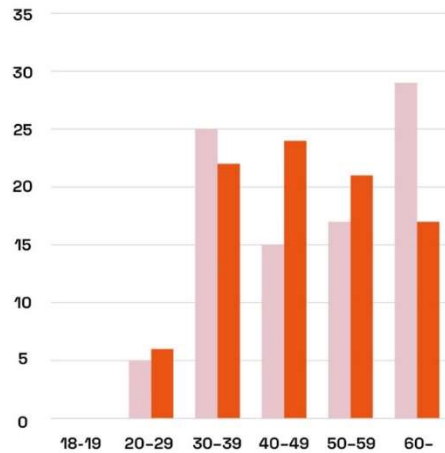
Helsingin suomen- ja ruotsinkielisissä seurakunnissa äänesti yhteensä noin 27 330 äänioikeutettua seurakuntavaaleissa. Edellisvaaleissa vuonna 2018 äänestäneitä oli 32 800 ja äänestysprosentti 11,3 (2018: 11,3%, 2014: 11,3 %, 2010: 13,9 %, 2006: 8,2 % ja 2002: 6,2 %).

11. Yhteinen kirkkovaltuusto

Yhteiseen kirkkovaltuustoon valittiin yhteensä 91 jäsentä, joista suomenkielisistä seurakunnista 81, ruotsinkielisistä 10. Helsingin yhteisen kirkkovaltuuston valtuutetuista 36 prosenttia on Tulkaa kaikki -liikkeestä. Lisäksi jokaiselle seurakunnalle valittiin seurakuntaneuvosto. Seurakuntaneuvostoihin valittiin jäseniä yhteensä 268, joista 230 on suomenkielisten seurakuntaneuvostojen jäseniä ja 38 ruotsinkielisten seurakuntaneuvostojen jäseniä.

KIRKKOVALTUUSTON VALITTUJEN IKÄJAKAUMA

Kirkkovaltuustoon valittujen keski-ikä on 47 vuotta.
Edellisen valtuuston keski-ikä oli 50 vuotta.

#SEURAKUNTAVALIT

Helsingin kirkkovaltuutettujen keski-ikä on 47 vuotta (50,9 v.). Se on nuorempi kuin koko kirkon kaikkien valittujen luottamushenkilöiden keski-ikä 57 vuotta.

12. Vaalien talous

Kustannuspaikalle Vaalit 101101010000 vuoden 2022 talousarvioon oli varattu 878 000 euroa käytettäväksi yhdessä kampanjaryhmän kanssa (tunniste 2014.005.000.00 keskusvaalitoimikunta ja 2014.004.000.00 kampanjaryhmä).

Toteuma vaalien jälkeen helmikuussa 2023 oli 412 026, 74 € (46,9 %). Projektin lopputuloksissa todettiin, että budjetin seuranta ei toiminut täysin tarkoituksenmukaisella tavalla. Sekä budjetin laatiminen että varojen käyttö on hyvä toteuttaa tarkoituksenmukaisemmin seuraavissa vaaleissa. Vaikka rahaa säästy, olisi tiettäisiin kohteisiin, kuten esim. näkyvyyteen kauppakeskuksissa, kannattanut käyttää enemmänkin rahaa.

13. Kehittämisehdotus vaalien palkkio-ohjeeseen

Vaalipalkkioista ja niiden sekavasta ja epäloogisesta muodostumisesta käytiin keskustelua keskusvaalitoimikunnassa. Voitaisiko joistakin vaalipalkkioista luopua, esimerkiksi maksaa viranhaltijoille vain kokouspalkkiot? HSRKY:n palkkiosääntöä on mahdollista muuttaa, mutta muita ei (lakisääteiset palkkiot, KIRVESTESin mukaiset palkkiot). Tämä asia pitää selvittää viimeistään alkuvuonna 2026.

Tästä on viime vaaleissa kuulunut paljon lisäksymyksiä ja toisaalta keskusvaalilautakunnan tekemät linjaukset pitäisi saada suoraan ohjetekstiin. Miten ohjeistusta saatetaan hiukan tasapuolisemmaksi? Tämä ehdotus perustuu ajatukseen, että seurakunta maksaa kaikki tuntitaksat ja pystyy parhaiten arvioimaan, minkä verran avustavia työntekijöitä tarvitaan eri kokouksiin. Ehdotus lisäyksiksi tai muutoksiksi nykyisiin ohjeisiin:

- vaalipäivälle porrastettu kokouspalkkio yli 6 h kokoustamisesta, esim.
 - saman vuorokauden puolella tehdystä max 6 h työstä yksi kokouspalkkio,
 - saman vuorokauden puolella tehdystä 6-9 h työstä 1,5 kokouspalkkiota,
 - yli 9 h työstä kaksi kokouspalkkiota
- jos jokin kokous jatkuu seuraavan vuorokauden puolelle, siitä maksetaan toinen kokouspalkkio (kuitenkin vaalipäivän ja –yön kokouksista yhteensä enintään kaksi kokouspalkkiota)
- vaalilautakunnan kaikille läsnä olleille varajäsenille kokouspalkkio seuraavissa tapauksissa
 - ennakoäänestäneiden kirjaamisen kokouksesta (pe-ilta ennen vaalipäivää)
 - ääntenlaskennan kokous
- ehdotus tuntitaksallisesta työstä (sama taksa kuin ennakoäänestyksen päivytys)
 - äänioikeusluettelon tarkastajat (vaalilautakunnan jäsenet)
 - äänioikeusluettelon tarkastuksessa avustavat työntekijät klo 16 jälkeen
 - ennakoäänestäneiden kirjaamisen kokouksessa avustaville työntekijöille
 - ääntenlaskun kokouksessa avustaville työntekijöille (mm. äänestäneiden määrän laskeminen äänioikeusluettelosta)

- työajaton vaaliviestijä tai vaalin laskentajärjestelmän käyttäjä välttämättömien kokousten yhteydessä olevissa pakollisissa tehtävissä (ehdokkaisten jätön ja numeroiden arpomisen kokoukset, äänenlaskun kokous ja jos samana iltana-yönä on vaalin vahvistamisen kokous)

14. Muita kehittämiskohteita

- **Vaalitiimi.** Vaalien käytännön järjestelyt kannattaa hajauttaa useamman ihmisen tehtäväksi. Tarvitaan kokonainen vaalitiimi jakamaan järjestelyvastuita.

- Rakenteiden pitää kestää se, että tulee henkilöstövaihdoksia tai pitempiä poissaoloja työstä.
- Ihannetilanne vaalitiimissä olisi seuraava: projektipäällikkö, viestijä, lakimies, asianhallinnan työntekijä.
- Yhtymässä on tärkeä olla yksi **lakimies**, joka perehtyy vaaleihin ja pystyy antamaan myös tulkintaohjeita. Nyt keskusvaalitoimikunnan pj ja vpj joutuivat tähän rooliin ilman juridista koulutusta. Lakimiehen palveluja tarvitaan koko vaalisyksyn ajan, joten hänen kannattaisi olla mukana jäsenenä vaalitiimissä.
- **Vaalivastaava** olisi hyvä nimetä jo nyt seuraavia vaaleja varten. Tällöin hän voisi kerätä aineistoa ja miettiä rakenteita kuntoon jo ennen kuin varsinainen prosessi alkaa. Häntä tarvittaisiin taustatoimijana ja tiedon kerääjänä myös vaalien välillä (esim. vaalien välillä työtehtävä kulkisi mukana tehtävänkuvassa pienellä prosentilla). Seurakunnilla olisi hyvä olla tiedossa yhteyshenkilö, johon olla yhteydessä vaaleihin liittyvissä asioissa myös vaalien välisenä aikana. Vaalivastaava olisi mukana edistämässä vaalien kehittämistyötä, kuten esim. kirjoittamassa vetoomusta sähköisestä äänioikeutettujen luettelosta.

- **Vaaliviestintä** on hyvin tärkeä osa kokonaisuutta. Yhteistyö viestinnän kanssa tulee aloittaa hyvissä ajoin heti vaaliprojektin käynnistyttyä.

- **Vastuunjaon** tehostaminen viestinnässä. Esim. mainosten tekijä voisi myös hoitaa paikkojen varaamisen yhdessä tehnyt suunnitelman pohjalta. Tällä myös vältettäisiin yllätykset = ylityöt.
- **Vaalikalenteri:** olisi kannattavaa tehdä vaalien kalenteri, johon kaikilla on pääsy, jossa olisi kaikki deadlinet. Kuulutusten ja mainosten deadlinet olisi hyvä tietää etukäteen ja merkitä niille vastuuhenkilöt.
- Jos **kampanjaryhmällä** ei ole suurempaa roolia, senkin ajan voisi käyttää tekemiseen tai sitten vastuutetaan kaikki ryhmän jäsenet tekemään ja jaetaan työtaakkaa.

- **Vaalikirje.** Kannattaa miettiä, miten painatus ja postitus jatkossa hoidetaan. Onko mahdollista kilpailuttaa oma sopimus?

- **Valokuvausprosessin** selkiyttäminen ja riittävä henkilöresursointi tähän (on hyvin laaja kokonaisuus)

- Kuvaksia tehtiin noin 500, näistä kuvatuista noin 20 valitti kuvista ja prosessista. Jatkossakin ehkä kannattaa ottaa yhteiset kuvat ja velvoittaa kaikki ehdokkaat käymään niissä. Jos ehdokkaat saisivat lähettää omat

kuvat, sieltä tulisi todella paljon heikkolaatuista tai jopa käyttökelvotonta materiaalia, mitä sitten kuitenkin jouduttaisiin selvittämään. Suuri osa kuvausten ongelmista johtui siitä, että kuvattaville oli annettu mahdollisuus valita kuvia, vaikka tällaisesta ei oltu sovittu.

- **Keskusvaalitoimikunta-rakenteen** tarkastelu. Onko tarkoituksenmukaista? Mitä kannattaa tehdä yhteisesti, mitä ei? On myös tärkeä tehdä tehtävänkuva selkeäksi.
 - Keskusvaalitoimikunnan tehtävä on “vastata vaalien yhtenäisestä toteutuksesta”. Yhtymätason, projektityöntekijöiden ja keskusvaalitoimikunnan tulisi vastata vain yhteisistä jutuista, kuten kuulutukset ja yleinen vaalimainonta.
- Vaaleissa käytettävien **lomakkeiden** päivittäminen ja mahdollinen siirtäminen sähköiselle pohjalle (mm. vaalivälineistön tilauslomake)
- **Ennakoäänestyspaikkojen** tarkempi pohdinta ja suunnitelmallisuus tässä työssä. Ennakoäänestyspaikat tulisi optimoida sen mukaan, missä eniten liikkuu ihmisiä.
- **Seurakuntien vaalilautakunnat:** Tarvitaan hyvät ohjeet seurakuntien vaalilautakuntien kokoamiseen. Jäsenillä tulee olla kärsivällisyyttä, jaksamista ja voimia vaali-illan kokonaisuuden hoitamiseen. Esimerkiksi juristi-maallikko olisi todella hyvä valinta vaalilautakunnan puheenjohtajaksi.

15. Kehittämiskohteita kirkkohallitukselle

- Vaalisysteemi kokonaisuudessaan
 - Mahdollisuus sähköiseen äänestykseen selvitettävä
 - Sähköinen äänioikeutettujen luettelo (yhteinen vetoamus suurilta seurakuntatalouksilta)
 - Suurimmat ongelmat vaaleissa liittyivät äänioikeutettujen luettelon virheisiin, mikä johti epäselvyyksiin äänioikeudesta ja usein myös siihen, että jätettiin äänestämättä kokonaan.
- Vaalikirje
 - Liian paljon virheitä
 - Miten prosessia saataisiin kevyemmäksi?
 - Vaalikirje-järjestelmä ei ollut käyttäjäystävällinen. Kirjeet tehtiin yhteisesti, mutta jokaisen seurakunnan piti kuitenkin viedä järjestelmään omat tiedostonsa, joita yhtymän yhteinen viestintä sitten lähetti seurakuntiin.
 - Kuvallisten ehdokasesitteiden ja vaalikirjeiden ohjeistus oli liian vaikeaselkoinen. Kuvallisten esitteiden testistä ei tullut mitään palautetta, mutta sitten tulikin viesti, että näissä on vikaa, minkä posti korjaa kun maksetaan – tämä ei ollut toimiva ratkaisu.
 - Kuvallisten ehdokasesitteiden aikataulu oli liian tiukka.

- Lokakuussa lähetettävät vaalikirjeet piti kuitenkin toimittaa jo elokuussa.
 - Em. aikataulut aiheuttivat sen, että asioita piti hyväksyä kiireellä keskellä kesälomakautta, jolloin sijaiset joutuivat tekemään isoja päätöksiä.
- Vaalien laskentajärjestelmä
- Ongelma: järjestelmästä ei saa ulos koko seurakuntatalouden yhteistä kirkkoneuvostoa, vaan ainoastaan valitut seurakuntaakohtaisesti. Tämä tuottaa tarpeetonta työtä, kun data kuitenkin olisi valmiina järjestelmässä.
 - Laskentajärjestelmä ei päästä läpi lukuja jotka eivät ole täysin johdonmukaisia. Tämä pakottaa seurakuntia väärentämään lukuja.
 - Raporteissa ei pidä pyytää laskemaan poikia ja tyttöjä erikseen.

